

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 23. września 1932 r.

729.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

1. Jeden delegat Litwy na sesji Ligi Narodów.-

Dził.Str.
I. I.III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

2. "Kova" o litewskich siłach zbrojnych.-
-
3. "Lietuvos Žinios" o potrzebie oszczędności państwowych.-

III. "
" "

K r o n i k a.

4. Nowy rok szkolny w Akademii Rolniczej w Datnowie.
-
5. Litewskie lotnictwo cywilne.
-
6. Liczba umyślowo chorych na Litwie.
-
7. Nowe projekty ustaw.

" "
" "
" "
" "

-----00§00-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

Jeżeli delegat Litwy na sesji Ligi Narodów. "Dzień Kowieński" /213/: W r.b. rząd litewski ze względów oszczędnościowych nie wysłał na posiedzenie Ligi Narodów 3 delegatów, jak to było dotychczas. Na sesji L.N. w r.b. Litwę reprezentować będzie litewski minister pełnomocny i poseł nadzwyczajny we Francji p.P.Klimas. Na pewien czas uda się również do Genewy Minister Spraw Zagr. dr.Zaunius i podczas swej bytności będzie reprezentować Litwę na posiedzeniu L.N.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WĘWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"K o v a" o l i t e w s k i c h s i ł a c h z b r o j n y c h.
"Kova. Nr.8/9 z 1X sierpnia i września r.b. Art.p.t. "Jaka jest i jaka powinna być obrona Litwy". Streszczenie:

Mała Litwa wciśnięta jest pomiędzy wielkie państwa. Z zachodu Niemcy z rozdmuchanym wojującym nacjonalizmem, z południa Polska imperjalistyczna, ze wschodu wreszcie ogromna niekapitalistyczna Rosja Sowiecka. Różne są możliwości międzynarodowej wojny. W wielu z tych możliwości Litwa jest pomostem, którego obejść niepodobna i przez który musiałyby maszerować prowadzone przez imperjalistów armje.

Państewko Litewskie ma nierozstrzygnięty dotychczas spór terytorjalny o Wilno, podyktowany przez imperjalistów polskich.Gwałt Zeligowskiego zrodził dzisiejszą kwestję wileńską. Późniejsza nacjonalistyczna, zarówno polska, jak litewska polityka zagraniczna, wtłoczyła kwestję wileńską w ślepy zaułek, zaogniła stosunki polsko-litewskie aż do punktu wrzenia, zbudziła niehumanitarną nienawiść polsko-litewską, stworzyła pomiędzy obu krajami ni to stan wojny, ni to stan pokoju.

Nienormalnie przedstawiają się również stosunki Litwy z Krajpedą. Na terenie Krajpedy może się znaleźć iskra, która spowoduje olbrzymi w swych skutkach wybuch. Litwa by mogła odegrać przeto rolę, którą latem 1914 r. odegrała Serbia.

Nacjonalizm litewski, płynący bądź ze strony narodowców, bądź chrz.demokracji, bądź wreszcie ludowców, wysuwa wciąż hasła "my bez Wilna się nie uspokoimy", "wkrótce mężna armja litewska wejdzie do Wilna" i t.d. Podobne motywy cały czas dominują w litewskiej polityce narodowej, kulturze, sztuce. Motywy te są tak mile dla urzędowego romantyka, Tunasa-Vajžgantasa, że jego zdaniem, gdyby nie było kwestji wileńskiej, to należałoby ją wymyśleć.

Logika życia świadczy, że tego rodzaju naiwna polityka nie rozwiązuje kwestji wileńskiej, a tylko pod każdym względem szkodzi interesom Litwy. Nawet wśród tautininków znajdują się ludzie, którzy zmiierzają do rewizji tej polityki. Ze względu na to jednak, że przez tyle lat rywalizowali ze sobą tautininkowie, chrz.demokraci i ludowcy pod względem patriotyzmu i nienawiści do Polaków, dziś nie odważają się już wyrazić innego zdania lub szukają dróg ogólnych. Sprawa zaś sił zbrojnych zamknięta jest na siedem zanków. Cała polityka zagraniczna, o ile wiąże się ze sprawami wojskowymi kroczy po manowcach, ukrywanych przed społeczeństwem.

Litwa, jako małe państewko nie mogłoby z nikim samodzielnie wojować. Małe państwo może być jedynie popychadłem i agentem państwa większego. W początkach wojny małe państwo spełnia rolę inicjatora wojny. W czasie walk małe państwo jest nieszczęsnym narzędziem strategji. Wreszcie na zakończenie wojny państewko jest najniebezpieczniejszą ofiarą.

Jakie są możliwości Litwy w razie wojny? Powszechnie znane są nędzne środki ekonomiczno-techniczne Republiki Litewskiej. Litewski przemysł wojenny to warsztaty wojskowe, które naprawiają stare strzelby, części karabinów maszynowych, przesypują proch z jednych rurek do innych i t.p. Przy takich możliwościach Litwa nie może być poważnym uczestnikiem współczesnej wojny. Co najwyżej Litwa mogłaby okazać na parę godzin lub parę dni swą wojowniczość.

Możliwe jest jeszcze inne wyjście, a mianowicie sojusz z jakimkolwiek potężnym sąsiadem w imię odzyskania Wilna. Byłoby to właściwie zaprzęgnięciem się imperjalistycznemu państwu, jednak jest to bodaj najmożliwsza droga w sprawie odzyskania Wilna zbrojną ręką.

Utrzymanie armji pochłania corocznie 1/5 -1/6 budżetu Państwa Litewskiego. W r.ub. asygnowano na II-stwo Obrony Kraju 56.600 tys. litów. w r.b. nieco mniej, bo 50.949 tys. litów. Jest to suma ogromna w porównaniu z budżetem /282 milj.lt./ zwłaszcza w okresie kryzysu.

Litewski Sztab Generalny wychodzi z założenia, że najważniejszym środkiem walki współczesnej jest awjacja. Z roku na rok też skupuje po parę samolotów. Awjacja litewska uważana jest za najsilniejszą nad Bałtykiem. Pamiętać jednak należy, że we współczesnej wojnie przy setkach samolotów wielkich państw mała liczba samolotów litewskich traci jakiegokolwiek znaczenie.

Litwa nie posiada i nie może posiadać przemysłu chemicznego, któryby wytwarzał śmiertcionośne gazy, bakterje i t.d. Nie posiada też Litwa masek przeciwgazowych. Zaopatrzenie armji w tego rodzaju maski pochłonęłoby kilkadziesiąt milionów litów, jeżeli uwzględni się różne rodzaje masek.

Jeżeli chodzi o artylerję to jest ona tak kosztowna, że Litwa również nie może sobie pozwolić na kupowanie większej liczby nowoczesnych dział. To samo można powiedzieć o czołgach.

Reasumując, stwierdzić należy, że mimo wydawanych corocznie licznych milionów na zbrojenia, Litwa nie może samodzielnie brać udziału we współczesnej wojnie. Sojusz zaś z jakimkolwiek potężnym sąsiadem przyniósłby Litwie nieobliczalne szkody. Jedyną zarową dla Litwy polityką jest sojusz polityczno-gospodarczy z Łotwą i Estonją, utworzenie Zw.Państw Nadbałtyckich i zapewnienie neutralności ze strony mocarstw.

"L i e t u v o s Z i n i o s" o p o t r z e b i e
o s z c z ę d n o ś c i p a ń s t w o w y c h . Nr.240. z dn.
20.IX.1932 r. Art.p.t. "O oszczędności skarbu". Streszczenie:

Urzędowy "Liet.Aidas" niejednokrotnie wyraził ubolewanie z powodu trudności gospodarczych kraju. W związku z tem należałoby poszukać możliwości złagodzenia trudności finansowych. Niektóre wydatki możnaby skreślić bez najmniejszej krzywdy dla państwa. Tak np. obecnie jest na Litwie 6 biskupów, pobierających ministerjalne płace. Arcybiskup pobiera po 2. i pół tys. litów miesięcznie:— pozatem jest 53 dziekanów, 471 proboszczów, 241 wikarych, którzy otrzymują płace urzędników VII, VIII, IX kategorii. Potrzeby wyznaniowe pochłaniają corocznie kilka milionów litów. Wobec tego, że wszyscy duchowni są bardzo dobrze zaopatrzeni i bez plac, możnaby wydatki na sprawy kultu skreślić całkowicie bez żadnej szkody dla państwa. Poza tem możnaby też ograniczyć wydatki samorządowe, skreślając je o 1 i pół milj.litów /płace ławników gminnych/.

K r o n i k a .

N o w y r o k s z k o l n y w A k a d e m j i R o l n i c z e j .
w D a t n o w i e. "Liet.Aidas" /213/: W Akademji Rolnej w Datnowie rozpoczął się rok szkolny. Akademia istnieje już 9-ty rok. Personel naukowy Akademji składa się z 6 p.o.profesorów 8 docentów, 1 poddocenta i 35 członków młodszego personelu naukowego; ogółem 42 stanowiska etatowe i 8 nieetatowych. Akademia liczy 474 słuchaczy wraz z absolwentami. Liczba absolwentów wynosi 116. W r.b. złożono do Akademji w Datnowie 150 podań o przyjęcie. Uwzględniono tylko 82 podania.

L i t e w s k i e l o t n i c t w o c y w i l n e. "Liet.Aidas" /213/: Litwie przybyło 4 cywilnych lotników, którzy ukończyli kursy lotnicze. Ogółem Litwa liczy obecnie 13 cywilnych-lotników.

L i c z b a u m y ś l o w o c h o r y c h n a L i t w i e .
"Liet.Zinios" /214/: Liczba umysłowo chorych wynosi na Litwie 15 tys.

N o w e p r o j e k t y u s t a w. "Leho" /258/: Opracowano projekty nowych ustaw o podatku od zawodów i opłat stemlowych

